

Handläggare
Sören Bernhardtz
Telefon:08 508 33 579

Till
Utbildningsnämnden
2018-04-19

Yttrande över ansökningar om godkännande av huvudman för fristående förskoleklasser, fritidshem och grundskolor

Svar på remisser från Skolinspektionen

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden godkänner förvaltningens yttrande som svar till Skolinspektionen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör

Niclas Westin
Avdelningschef

Sammanfattning

Skolinspektionen har till Stockholms stad remitterat sex ansökningar om godkännande av huvudman för fristående förskoleklass, grundskola och fritidshem läsåret 2018/2019. Fem av ansökningarna avser start av ny verksamhet, varav två gäller skolor som begränsar sitt mottagande till elever i behov av särskilt stöd. En ansökan avser utökning av redan befintlig verksamhet.

I Stockholms stad finns en ojämförligt hög andel fristående skolor som begränsar sitt mottagande till elever i behov av särskilt stöd och enligt förvaltningen finns en risk för överetablering. Förvaltningen anser därför att det inte finns skäl att skapa fler skolor i staden som begränsar sitt mottagande till elever i behov av särskilt stöd.

Från och med höstterminen 2018 är förskoleklassen obligatorisk..

Två huvudmän; Educatic AB och Ebba Brahe AB ansöker om nystart, men uppgifterna om skolans lokalisering är oklar. Detta förhållande omöjliggör en saklig bedömning av vilka konsekvenser dessa etableringar kan medföra ur såväl ekonomiska, pedagogiska och organisatoriska aspekter. Förvaltningen vill dock understryka att det finns risk för överetablering i vissa stadsdelsnämndsområden, framför allt i Rinkeby-Kista och Tensta.

Förvaltningen anser dessutom att flera ansökningar är otydliga vad gäller tillgång på olika speciallokaler, liksom utrustning i dessa.

Inga ansökningar om grundsärskola har inkommit. Förvaltningen har likväl redovisat grundsärskolan i Stockholm.

Bakgrund

Ansökan om godkännande av huvudman för fristående förskoleklass, fritidshem, grundskola och grundsärskola görs till Skolinspektionen. Ansökningarna remitteras sedan till lägeskommunen för yttrande. Kommunens yttrande ska innehålla en beskrivning av friskoleetableringens ekonomiska, organisatoriska och pedagogiska konsekvenser som kan uppstå på lång sikt vid start av de sökandenas utbildningar. Med lång sikt avses fem – sex år.

För att Skolinspektionen ska kunna göra en helhetsbedömning om vilka följder en etablering kan medföra bör kommunen bifoga följande:

1. En befolkningsprognos över aktuell åldersgrupp (7-15 år) av elever i kommunen. Prognosen ska minst sträcka sig fem år framåt, men helst tio.
2. En sammanställning över samtliga kommunala och fristående grundskolor i kommunen. Det ska framgå vilka skolor som är fristående respektive kommunala. Av sammanställningen bör både årskurser och elevantal per årskurs i varje skola framgå.
3. En karta som tydligt visar placeringen av de kommunala och fristående grundskolorna i kommunen.

Det är Skolinspektionens uppgift att bedöma om utbildningen ger de kunskaper och färdigheter som skolan ska förmedla. Skolinspektionen tar i sin bedömning även hänsyn till om utbildningen tillför något nytt till det utbud av utbildningar som redan finns i kommunen. Ett villkor för att Skolinspektionen ska kunna godkänna en ny eller utökad fristående skola är att utbildningen inte påverkar kommunens skolorganisation och medför betydande kostnadsökningar som är bestående.

Staden har valt att yttra sig i ett samordnat remissvar¹. Svaret ska vara Skolinspektionen tillhanda senast den 25 april 2018.

Ärendet

Ansökningar om godkännande som huvudman

Skolinspektionen har till Stockholms stad remitterat sex ansökningar om godkännande av huvudman för fristående förskoleklass, grundskola och fritidshem.

Vid fullt utbyggd verksamhet motsvarar ansökningarna sammantaget 1 516 elevplatser² i grundskolan.

En ansökan gäller utökning av verksamheten vid redan befintlig skolenhet. Fem ansökningar avser start av ny verksamhet, men i tre är det otydligt var i kommunen etableringen planeras.

Kunskapsskolan i Sverige AB ansöker om utökning av befintlig verksamhet vid Kunskapsskolan Tyresö med årskurs 4-5. Skolan har idag årskurs 6-9.

Svea Education AB ansöker om nystart för grundskola årskurs 1-9 i Hässelby-Vällingby.

Formskolan AB ansöker om nystart för grundskola årskurs 4-9 och fritidshem med inriktning mot elever i behov av särskilt stöd med lokalisering i Enskede-Årsta-Vantör.

Lilla Djurgårdsakademin AB ansöker om nystart för förskoleklass, grundskola årskurs 1-3 och fritidshem med inriktning mot elever med dyslexi, dyskalkyli, o/e dyspraxi.

Ebba Braheskolan AB ansöker om nystart för förskoleklass, grundskola årskurs 1-9 och fritidshem.

Educativ AB ansöker om nystart för förskoleklass, grundskola årskurs 1-9 och fritidshem.

Nedanstående sammanställning ger en översiktlig bild av 2018 års ansökningar.

---

¹ 2018:991, 2018:1047, 2018:1113, 2018:1188, 2018:1189 och 2018:1396.

² Exkl Kunskapsskolan Tyresö

Fördelning av elevplatser i 2018 års ansökan

Stadsdelsnämndsområde	Grundskola		
	Årskurs	Antal elever	Fritidshem/ antal elever
Hässelby-Vällingby (Svea Education AB)	1-9	360	Oklart
Enskede-Årsta-Vantör (Formskolan AB)	4-9*	80	32
Skarpnäck (Kunskapsskolan Tyresö)	4-5		
Lokalisering oklar: (Lilla Djurgårdsakademien AB)	F-3*	60	60
(Eduatic AB)	1-9	500	Oklart
Ebba Braheskolan AB	F-9	516	192
Summa		1 516	

Källa: 2018 års ansökningar remitterade till Stockholms stad. * Avser skola med inriktning mot elever i behov av särskilt stöd.

I bilaga 1 finns en utförligare sammanställning av ansökningarna.

Organisation av grundskolan i Stockholm

Grundskola

I staden finns under innevarande läsår totalt 134 kommunala grundskolor och 121 fristående grundskolor (exkl. grundsärskola). Av de fristående grundskolorna är 19 skolor som begränsar sitt mottagande till elever i behov av särskilt stöd.

Totalt finns det drygt 98 000 Stockholms elever i grundskolan. Dessa går i kommunens grundskolor, i andra kommuners grundskolor, i fristående grundskolor inom och utanför stadens gränser samt i internationella skolor.

Innevarande läsår går drygt 73 000 elever i Stockholms stads egna grundskolor, vilket är en ökning med 1 127 elever jämfört med föregående läsår. Ökningen sker i främst i årskurserna 1-3 och 4-6. Däremot har elevantalet sjunkit i förskoleklass sedan föregående år.

Antal elever 2015/2016, 2016/2017 och 2017/2018 i stadens grundskolor

	Antal elever		
	2015/2016	2016/2017	2017/2018

Förskoleklass	8 543	8 943	8 599
Årskurs 1-3	24 331	25 155	25 904
Årskurs 4-6	19 752	20 614	21 148
Årskurs 7-9	16 676	17 474	17 662
Totalt	69 302	72 186	73 313

Stadens egna grundskolor bedöms ha lokalkapacitet för cirka 82 400 elevplatser. I förvaltningens lokalförsörjningsplan finns ytterligare 24 500 elevplatser med i planering fram till 2026.

Elever i fristående grundskola

Sammantaget går cirka 24 000 Stockholms elever i fristående förskoleklass och grundskola vid skolor belägna dels i staden, dels i annan kommun. Högst andel elever i fristående skolor finns i årskurs 7-9.

Andel, %, elever i fristående grundskola

Årskurs	Läsåret 2015/2016	Läsåret 2016/2017	Läsåret 2017/2018
F-3	18	18	18
4-6	26	26	26
7-9	30	31	32

De senaste tre läsåren har andelen Stockholms elever i fristående skola legat konstant i årskurserna F-3 och 4-6. I årskurs 7-9 har dock andelen ökat med en procent årligen.

År 2017 godkände Skolinspektionen nystart för två fristående grundskolor i Stockholms stad. En av dessa har en inriktning mot elever i behov av särskilt stöd.

I bilaga 2 a och 2 b finns sammanställningar över samtliga kommunala respektive fristående grundskolor i staden. Där anges elevantal per skola och årskurs.

Organisation av grundsärskolan i Stockholm

Grundsärskola

Våren 2018 är 958 Stockholms elever mottagna i grundsärskolan. Av dessa går 714 elever i stadens skolor, inkluderade i grundskoleklasser eller i renodlade grundsärskoleklasser. Vid 30 av stadens grundskolor finns rena grundsärskoleklasser, men totalt finns grundsärskoleelever vid 70 av stadens skolor.

Totalt går 136 Stockholms elever mottagna i grundsärskolan i fristående grundsärskolor belägna i staden. Dessutom har 45 elever

från Stockholm valt en kommunal grundsärskola och 61 elever en fristående grundsärskola i en annan kommun.

Denna ansökningsomgång finns inga huvudmän som avser att starta grundsärskola.

Befolkningsprognos

Stockholms befolkning ökar kraftigt. Barn i åldern 6-9 år prognostiseras att öka med knappt 2 500 personer fram till 2026. Barn i åldern 10-12 år förväntas öka med drygt 2 500 personer och ungdomar mellan 13 och 15 år beräknas öka med cirka 5 150 personer under motsvarande tidsperiod.

Befolkningsökningen beror främst på den stora inflyttningen till staden. I stadsdelsnämndsområdena Hägersten-Liljeholmen, Östermalm och Bromma beräknas befolkningen öka mest.

Elevströmmar

I genomsnitt bor tre av fyra stockholmselever i det stadsdelsnämndsområde, SDO, där de går i skola. Skillnaden mellan olika områden är stor. Under 70 procent av eleverna i Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta går i skola i sitt stadsdelsnämndsområde, jämfört med Bromma (88 procent), Södermalm (86 procent) och Hägersten-Liljeholmen (84 procent). Elevströmmarna är baserade på elever från både kommunala och fristående skolor.

Andel elever som går i skolan i sitt eget stadsdelsnämndsområde är ganska stabil över tid.

När det gäller nettoinpendlingen i elevantal, det vill säga utpendlande mot inpendlande elever, tar alla SDO:n i innerstaden samt Bromma, Hägersten-Liljeholmen emot fler elever än vad som pendlar ut från dessa områden. I Skarpnäck och Älvsjö är nettoinpendlingen också positiv men mest relaterad till de kommunala skolor som ligger på gränsen till annat SDO.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för utveckling och samordning i samverkan med grundskoleavdelningen och avdelningen för ekonomi och styrning.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Skolinspektionen har till Stockholms stad remitterat sex ansökningar om godkännande av huvudman för fristående förskoleklass, fritidshem och grundskola läsåret 2018/2019. Fem av ansökningarna gäller nyetablering av grundskola och en ansökan utökning av redan befintlig verksamhet. Vid fullt utbyggd

verksamhet motsvarar ansökningarna 1 516 elevplatser i grundskolan.

Av de huvudmän som ansökt om nyetablering av grundskola har två angett skolplacering och dessa kommer att etablera sig på Hässelby-Vällingby och Enskede-Årsta-Vantör. En huvudman ansöker om utökning av redan befintlig verksamhet i Skarpnäck. I tre ansökningar om nyetablering av grundskola framgår inte var nyetableringarna kommer att ske, vilket försvårar förvaltningens möjligheter att göra en konsekvensanalys. Förvaltningen avstår därför att yttra sig i dessa ärenden. Förvaltningen vill dock understryka att det finns risk för överetablering i vissa stadsdelsområden, framför allt i Rinkeby-Kista och Tensta.

Förvaltningens synpunkter presenteras först per stadsdelsnämndsområde för nyetableringar eller utökning av redan befintlig verksamhet av fristående grundskolor. Därefter redovisas förvaltningens ståndpunkter om nyetablering av fristående skolor med inriktning mot elever i behov av särskilt stöd.

Grundskolor

Remitterade skolor:

Hässelby-Vällingby

- *Svea Education*

Svea Education AB ansöker om nyetablering av grundskola årskurs 1-9 med placering i Hässelby-Vällingby. I ansökan saknas information om huvudmannens verksamhet även avser förskoleklass och fritidshem, vilket omöjliggör en saklig bedömning.

Skarpnäck

- *Kunskapsskolan Tyresö*

Kunskapsskolan i Sverige AB ansöker om utökning med årskurs 4-5. Skolan har sedan tidigare godkännande för årskurs 6-9. Flertalet elever vid skolan kommer från Tyresö. Förvaltningen har inget att erinra mot denna utökning.

”Resursskolor” och skolor med oklar lokalisering

Remitterade skolor:

- *Ebba Braheskolan*

Ebba Braheskolan AB ansöker om nystart förskoleklass, grundskola årskurs 1-9 och fritidshem. Huvudmannen har inte uppgett någon plats för skolans etablering vilket försvårar vidare bedömning.

- *Mångfaldens skola*

Educatic AB ansöker om nystart av förskoleklass, grundskola årskurs 1-9 och fritidshem i kommunens norra del. Svårt att uttala sig även i detta fall då man inte preciserat platsen för etablering-

- *Lilla Djurgårdsakademin*

Lilla Djurgårdsakademien AB ansöker även denna ansökningsomgång om godkännande för en nyetablering av förskoleklass, årskurs 1-3 och fritidshem. Skolan har en inriktning mot elever i behov av särskilt stöd inom dyslexi, dyskalkyli och dyspraxi. Huvudmannen har i ansökan angett att budgeten endast baseras på grundbelopp. Förvaltningen bedömer att skolan får svårt att klara sig ekonomiskt.

- *Stellaskolan*

Formskolan AB ansöker om godkännande för en nyetablering av årskurs 4-9 och fritidshem i Enskede-Årsta-Vantör. Verksamheten inriktas mot elever i behov av särskilt stöd. Huvudmannen har i ansökan angett att budgeten endast baseras på grundbelopp. Förvaltningen bedömer att skolan får svårt att klara sig ekonomiskt.

Stockholms län finns, i jämförelse med de andra storstadsområdena och andra delar av landet, ett mycket stort antal fristående skolor som begränsar sitt mottagande till elever i behov av särskilt stöd. Huvuddelen av dessa skolor finns i Stockholms län, och ungefär hälften av alla elever i landet som går i sådana skolor bor i Stockholms stad. Enligt förvaltningen finns en risk för överetablering. Förvaltningen anser därför att det inte finns skäl att skapa fler skolor i staden som begränsar sitt mottagande till elever i behov av särskilt stöd.

Övriga synpunkter

Avslutningsvis vill förvaltningen påtala vikten av att Skolinspektionen prövar om de ansökande huvudmännen har säkerställt tillgång till facksalar liksom utrustning i dessa, idrottshallar samt erbjuder en utemiljö som tillgodoser elevernas rörelsebehov. Därutöver finner förvaltningen det anmärkningsvärt att huvudmän ansöker om nystart av grundskola, men inte förskoleklass och fritidshem trots att verksamheten omfattar dessa åldersgrupper. Förvaltningen vill också framföra vikten av att

etablering av nya skolor bör ske i lokaler som inte exkluderar personer med funktionsnedsättning.

Förvaltningens förslag

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande till Skolinspektionen. Beslutet justeras omedelbart.

Bilagor

1. Sammanställning av årets ansökningar.
2.
  - a. Stockholms elever i stadens grundskolor.
  - b. Stockholms elever i fristående grundskolor i Stockholms stad.
  - c. Fritidshem
3. Kartor över Stockholms 14 stadsdelsnämndsområden med Skolornas placering.
4. Befolkningsprognos över åldersgrupperna 6-9, 10-12 respektive 13-15 år.